

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ

250029

การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

อภิวัดน์ บัณฑิต

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปและการออกแบบ
มิถุนายน 2555
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม
ของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย

อภิวัฒน์ ปันทะธง

วิทยานิพนธ์เสนอบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ

มิถุนายน 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยนเรศวร

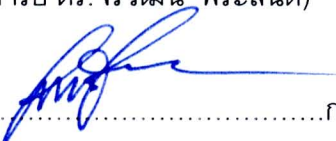
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อ
การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย” ของ อภิวัฒน์ ปันทะธง
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ ของมหาวิทยาลัยนเรศวร

.....ประธาน

(ดร.ภณ วชิระนิเวศ)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.จิรวัดน์ พิระสันต์)

.....กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สูดสังข์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัฐไท พรเจริญ)

อนุมัติ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คินีจ ภูพัฒน์วิบูลย์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๕

ประกาศคุณูปการ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงในความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.จิรวัฒน์ พิระสันต์ ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้อุดหนุนให้เวลาอันมีค่ามาเป็นที่ปรึกษา พร้อมทั้งให้คำแนะนำตลอดระยะเวลาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สุตสังข์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์และทรงคุณค่า

กราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานพ มานะแถม รองคณบดี คณะวิจิตรศิลป์ ผู้อำนวยการหอนิทรรศการศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ดร.นครินทร์ ชัยแก้ว อาจารย์ประจำภาควิชาภูมิสารสนเทศ มหาวิทยาลัยพะเยา และ อาจารย์พัชรภา ศักดิ์โสภณ อาจารย์ประจำภาควิชาเทคโนโลยีการพิมพ์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกาฬสินธุ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำแก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบพระคุณผู้ให้การสนับสนุนในการวิจัยที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นอย่างดียิ่งในการเก็บข้อมูล

เหนือสิ่งอื่นใดขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ของผู้วิจัยที่ให้กำลังใจและให้การสนับสนุนในทุก ๆ ด้านอย่างดีที่สุดเสมอมา

คุณค่าและคุณประโยชน์อันพึงจะมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบและอุทิศแด่ผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

อภิวัฒน์ ปันทะธง

ชื่อเรื่อง	การพัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชน รอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย
ผู้วิจัย	อภิวัดน์ ปันทะธง
ประธานที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.จิรวัดน์ พิระสันต์
กรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.นิรัช สุตสังข์
ประเภทสารนิพนธ์	วิทยานิพนธ์ ศป.ม. สาขาวิชาศิลปะและการออกแบบ, มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2555
คำสำคัญ	สื่อสิ่งพิมพ์ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม อุทยานประวัติศาสตร์ สุโขทัย

บทคัดย่อ

256029

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย พัฒนาสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัยและเพื่อศึกษาความพึงพอใจ ในสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ซึ่งประกอบด้วย วัฒนธรรม ที่พักแรม ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง และกลุ่มตัวอย่างอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวทั่วไปจำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบวิธีบังเอิญ (Accidental Sampling) ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวภายในชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1. แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวของชุมชน รอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย 2. แบบประเมินผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย และ 3. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย สถิติที่ผู้วิจัยได้ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ คือ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย พบว่า การประเมินการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทคู่มืออัตลักษณ์โดยรวมมีค่าการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.36 หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยค่าการประเมินมากที่สุด คือ สื่อมีความน่าสนใจและสื่อเหมาะสมใช้เป็นสื่อประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 4.40 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 การประเมินการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ประเภท

แผ่นพับ พบว่า โดยรวมมีค่าการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.08 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41 หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยค่าการประเมินมากที่สุด คือ สื่อมีเนื้อหาเข้าใจง่ายมีค่าเฉลี่ย 4.60 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55 การประเมินการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทโปสเตอร์ พบว่า โดยรวมมีค่าการประเมินอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.78 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.38 หัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยค่าการประเมินมากที่สุดคือ สื่อมีความน่าสนใจ สื่อดึงดูดใจ/ สื่อความหมายได้ดี และสื่อเหมาะสมใช้เป็นสื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 4.00 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.00 สื่อมีเนื้อหาเข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ย 4.00 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 และผลการประเมินการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทแผนที่ พบว่าโดยรวมมีค่า การประเมินอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.78 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.44 หัวข้อที่มี ค่าเฉลี่ยค่าการประเมินมากที่สุดคือ สื่อมีปริมาณเนื้อหาเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.40 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55

ผลการประเมินความพึงพอใจคู่มืออัตลักษณ์พบว่าโดยรวมมีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 ผลการประเมินความพึงพอใจแผ่นพับ พบว่า โดยรวมมีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.14 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 ผลการประเมินความพึงพอใจโปสเตอร์ พบว่า โดยรวมมีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.75 ผลการประเมินความพึงพอใจแผนที่ พบว่า โดยรวมมีค่าความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.06 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.77

Title	PARTICIPATORY DEVELOPMENT OF PRINTING FOR THE COMMUNITIES AROUND SUKHOTHAI HISTORICAL PARK
Author	Apiwat Puntatong
Advisor	Associate Professor Jirawat Phirasant, Ph.D.
Co - Advisor	Associate Professor Nirat Soodsang, Ph.D.
Academic Paper	Thesis M.F.A. in Art and Design, Naresuan University, 2012
Keywords	Publications, Cultural Tourism DC, Sukhothai Historical Park

ABSTRACT

250029

The purpose of this research to study the culture of the communities around the Sukhothai Historical Park. Development rights to the cultural community of the Sukhothai Historical Park. The sample used in the study was. Population living in communities around the Sukhothai Historical Park. Accommodation includes a restaurant and souvenir shop And local products. And a sample group. Group of 100 tourists who were recruited by means of a specific way in which communities around the park as a tourist Sukhothai Historical tools used in this study was the first anointer view about the study of cultural tourism to the community round in Sukhothai Historical Park. Two, the design of the print media for cultural tourism Sukhothai Historical Park. three, the surrounding community. And three of satisfaction with the media to the destination Sukhothai Historical Park and the surrounding communities. The statistics were used to analyze the data in this percentage and average and standard deviation.

It was found that the assessment is designed to identify media type. The total value of the high level. The mean level of 4.08 and 0.36 standard flat section at an average cost of most. And media interest. Media as the media has an average 4.40 flat fee standard deviation 0.55. Assessment, design, brochures, media publications that the total value of the high level. The mean level of 4.08 and 0.41 standard flat section at an average cost of most. Media content is easy to understand 4.60 flat fee standard deviation 0.55. Evaluation of media publications, posters, found that overall, the assessment a high level. The mean level of 3.78 and 0.38 standard flat sectional an

average cost of most. The media interest. Media tours / interpretation as well. The media and the media to promote the level of 4.00 with an average of only 0.00 standard media content simple mean of 4.00 and 0.71 standard deviation band. Design and evaluation of media types that include a map of the high level. The mean level of 3.78 and 0.44 standard flat section at an average cost of most. The amount of media content, the average value of 4.40 standard deviation 0.55 flat.

The identity of user satisfaction with the overall satisfaction level. The mean value of 4.01 standard deviation 0.67 flat. The leaflets showed that satisfaction with the overall satisfaction level. The mean value of 4.14 standard deviation 0.71 flat. The evaluation found that overall satisfaction with the poster of satisfaction in that. The mean value of 3.92 standard deviation 0.75 flat. And the map showed that satisfaction with the overall satisfaction level. The mean value of 4.06 standard deviation 0.77 flat.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
สมมติฐานการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวความคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรม.....	11
แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว.....	26
แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	46
แนวความคิดเกี่ยวกับการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์.....	56
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	74
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	77
ประชากรกลุ่มตัวอย่าง.....	77
ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	78
เครื่องมือและการพัฒนาเครื่องมือ.....	78
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	82
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
ผลสรุปการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิง	
วัฒนธรรม ของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	83
ผลสรุปการประเมินผลการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิง	
วัฒนธรรม ของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	87

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	
ผลสรุปการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิง	
วัฒนธรรม ของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	91
5 สรุปผล.....	94
สรุปผลการวิจัย.....	96
อภิปรายผลการวิจัย.....	98
ข้อเสนอแนะในการวิจัย.....	101
บรรณานุกรม.....	103
ภาคผนวก	107
ประวัติผู้วิจัย.....	164

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 ผลกระทบของการท่องเที่ยวทางด้านเศรษฐกิจ.....	41
2 ผลกระทบของการท่องเที่ยวทางด้านสังคมและศีลธรรม.....	42
3 ผลกระทบของการท่องเที่ยวทางด้านศิลปวัฒนธรรม.....	43
4 ผลกระทบของการท่องเที่ยวทางด้านสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์.....	44
5 ค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง.....	88
6 สรุปผลการประเมินการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	89
7 สรุปการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิง วัฒนธรรมของชุมชนรอบอุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	91

สารบัญภาพ

ภาพ	หน้า
1 สัดส่วนของพื้นที่.....	58
2 สัดส่วนของเรื่องราว.....	59
3 การจัดองค์ประกอบสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีลักษณะสมดุล.....	60
4 การจัดวางองค์ประกอบภาพที่มีความเอกภาพ.....	61
5 ส่วนช่องของระบบกริด.....	63
6 องค์ประกอบของโปสเตอร์.....	70
7 แสดงรูปแบบการพับแบบต่างๆ.....	73
8 ผลงานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ ชุมชนรอบ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ประเภทคู่มืออัตลักษณ์.....	84
9 ผลงานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ ชุมชนรอบ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ประเภทแผ่นพับ.....	85
10 ผลงานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ ชุมชนรอบ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ประเภทโปสเตอร์.....	86
11 ผลงานออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของ ชุมชนรอบ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย ประเภทแผนที่.....	87
12 คู่มืออัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมของชุมชนรอบ อุทยานประวัติศาสตร์สุโขทัย.....	133